УДК 370-67

Л. О. Савченко,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ “Криворізький національний університет”)

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК УМОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Постановка проблеми. Кінець XX – поч. XXI ст. ознаменувались стрімким зростанням інформаційного потоку, який надзвичайно швидко почав змінювати якість та зміст життя суспільства. Незалежно від бажання людей влилися і стали його органічною часткою електронні засоби зв’язку, цифрові технології, комп’ютерна техніка. Тому проникнення сучасних, у тому числі і мультимедійних, технологій у галузь освіти є закономірним і невідворотним. Саме новітні розробки в навчанні застосуванням комп’ютерних технологій і методів називають мультимедіа. Арсенал мультимедіа-технологій складає анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу й зовнішніх ресурсів, роботу з базами даних тощо. Нині у світі спостерігається новий етап комп’ютеризації різних видів діяльності, викликаний розвитком мультимедіа (multimedia) технологій. Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегративне інформаційне середовище, в якому користувач знаходить якісно нові можливості [3].

Останні публікації з теми дослідження. Дослідження феномену “мультимедія” в освіті багатоаспектні: як засіб підвищення ефективності навчання в загальноосвітній школі; засіб у процесі навчання спеціалістів; мультимедія як засіб навчання й інструмент, за допомогою якого розробляються педагогічні програмні засоби. Ціла низка педагогічних

досліджень присвячена розробці методичних основ проектування, створення та використання мультимедійних навчальних програм та мультимедійних навчальних комплексів. Проблема вдосконалення та використання нових інформаційних технологій, мультимедійних засобів навчання привертала увагу багатьох дослідників. Зокрема, питання формування комп'ютерної грамотності, інформаційної культури педагога, перспективи та проблеми застосування мультимедійних засобів навчання розглядають В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, К. Елшир, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Захарова, М. Кадемія, Г. Кєдровіч, В. Клочко, Г. Козлакова, А. Коломієць, Ю. Машбиць, І. Підласий, Є. Полат, І. Роберт, С. Свириденко, О. Співаковський, А. Хуторський, Д. Чернілевський та інші.

Підготовка майбутнього вчителя застосовувати інформаційні технології висвітлена в дослідженнях І. Богданової, С. Гунька, О. Майбороди, Л. Панченко, О. Трофімова, О. Шиман. Особливості застосування мультимедійних технологій у різних навчальних закладах презентують такі вчені: Н. Іщук, О. Коношевський, М. Корнєєв, Г. Рубіна, О. Чайковська, І. Шахіна, Л. Шевченко, С. Яшанов та інші.

Мета статті – показати важливість використання мультимедійних технологій у сучасному навчально-виховному процесі вищої педагогічної школи, що сприяє підвищенню якісної підготовки майбутнього вчителя.

Отримані результати. Оскільки технології мультимедіа є комплексними, окремі елементи їх останнім часто називають самостійними термінами, де слово “мультимедіа” трансформується у прикметник “мультимедійний\а”: мультимедійні процеси, мультимедійна система, мультимедійні програми, мультимедійний продукт, мультимедійні послуги [1, с. 15]. Комп’ютерні технології постійно вдосконалюються, стають більш насиченими, ємними, гнучкими, продуктивними, спрямованими на різноманітні потреби користувачів. Промисловість та мас-медіа стали першими “сферами-користувачами” мультимедійних розробок.

Останніми роками увагу педагогів та вчених привернули мультимедійні

технології. Під *мультимедійною технологією* ми розуміємо технологію, яка окреслює порядок розробки, функціонування та застосування засобів обробки інформації різних модальностей.

Підготовка викладача до занять з використанням комп'ютерних технологій та робота під час заняття має такі етапи:

− створення психологічної атмосфери заняття під час організаційного етапу, за яких досягається успіх навчальної діяльності;

− оцінювання базових знань студентів під час перевірки самостійної роботи;

− оголошення студентам теми й завдання заняття (мультимедіа-презентація);

− ознайомлення з новою інформацією відбувалось під час етапу засвоєння нових знань;

− інформаційна "Добірка дидактичних матеріалів", експрес-конспект;

− мультимедіа-презентація;

− ознайомлення з матеріально-технічним оснащенням;

− робота з натуральним зразком;

− підбиття підсумків;

− інформування студентів про самостійну роботу, інструктаж про його виконання.

Розробка заняття з використанням інформаційних технологій можлива тільки за наявності певного електронного ресурсу (педагогічного програмного засобу, власної презентації, матеріалів з мережі Інтернет). Отже, готуючи навчальний епізод (кадр) і розглядаючи його як дидактичну одиницю розробник повинен чітко уявляти, яку навчальну мету він цим переслідує, яким чином він досягне її реалізації.

Опанувавши програму складання презентацій PowerPoint, майбутній учитель сам стає режисером свого заняття. Ця програма дозволяє педагогу створити анімаційний опорний конспект заняття, включити відео- та аудіо-фрагмент, зобразити в динаміці якесь явище, подію, що допоможе учневі

легше засвоїти новий навчальний матеріал. На якісно новому рівні проходять заняття з використанням методів групового навчання, при проведенні дидактичних ігор, вікторин, конкурсів тощо. Таким чином, саме при конструюванні мультимедійного уроку цілком доречні такі не завжди вдало використовувані в педагогічній літературі терміни, як “режисура”, “сценарій”, “дизайн” уроку [1]. Power Point – це програма для створення презентацій, які необхідні в багатьох сферах професійної діяльності: педагогіці, науці, бізнесі, медицині, художніх видах діяльності тощо [2, с. 56]. За допомогою програми Power Point створення презентацій стає простою і цікавою справою, де кожен може проявити свої художні здібності, докладаючи мінімум зусиль та часу.

Етапи підготовки мультимедійної навчальної презентації:

−структуризація навчального матеріалу;

−складання сценарію реалізації;

−розробка дизайну презентації;

−підготовка медіафрагментів (тексти, ілюстрації, відео, запис аудіофрагментів);

−підготовка музичного супроводу;

−тест-перевірка готової презентації.

Таким чином, ефективність мультимедійних презентацій значною мірою залежить від якості використаних матеріалів, а також від майстерності педагога.

Навчання студентів створювати презентації відбувається у три етапи:

− призначення комп'ютерних презентацій, демонстрація студентських презентацій, ознайомлення студентів з методом проектів, завантаження програми для створення презентацій; способи створення презентацій (створення слайдів, додавання, вилучення слайдів тощо); створення інтерактивного інтерфейсу презентацій;

− практична робота, під час якої студенти закріплюють знання на створення, редагування, форматування слайдів, використовуючи різні типи

об'єктів (текстові, графічні, числові, звукові, відео) для створення презентацій (зв’язані та вбудовані об'єкти, створені в інших прикладних програмах);

– створення презентацій, їх оформлення та способи демонстрації слайдів, копіювання презентації на електронні носії;

Майбутньому вчителеві слід показати можливості використання презентацій, зокрема:

– управління процесом проведення презентації, тобто відображенням слайдів, які в ній знаходяться;

– управління переходами між слайдами – визначення порядку відображення слайдів презентації під час її показу;

– визначення параметрів зовнішнього вигляду відображення і появи слайдів;

– робота з текстами, таблицями, графікою, анімацією, відео, звуком, а також об`єктами Word, Excel, Internet.

Слід виділити час для самостійного створення студентами презентацій, запропонувати розширити знання з теми (мультимедійні презентації, Інтернет, додаткова література).

Після проведення формувального експерименту діагностувалися рівні підготовки майбутніх учителів до застосування мультимедійних засобів навчання у навчальній діяльності за допомогою визначених критеріїв. Аналіз результатів засвідчив, що значно підвищилися кількісні показники критеріїв в експериментальній групі, проте в контрольній групі зміни були незначними. Зокрема, сформованість мотиваційного ставлення майбутніх учителів до застосування мультимедійних технологій у навчальній діяльності в експериментальних групах зросла на 28,1%, у контрольних – на 5,6%; сформованість загальної інформаційної освіченості в експериментальних групах зросла на 30%, у контрольних – на 3,1%; сформованість мультимедійно-творчої грамотності в експериментальних групах зросла на 30,6%, у контрольних – на 2,6%. Готовність майбутніх учителів експериментальної та контрольної груп до застосування мультимедійних

технологій у навчальній діяльності до і після проведення формувального експерименту представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка готовності майбутніх вчителів експериментальних і контрольних груп до застосування МТ до і після експерименту

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	до (%)	після (%)	до (%)	після (%)
Високий	10,2	34,8	11,3	12,5
Середній	34,4	51,6	35	37,5
Низький	55,4	13,6	53,7	50

Отже, застосування в експериментальних групах МТ під час викладання нормативних курсів сприяло урізноманітненню форм навчальної діяльності, створенню позитивного настрою на занятті, формуванню нових умінь і навичок, у результаті чого учасники експериментальних груп показали кращі результати по сформованій готовності

Висновки. Механізм мультимедійних технологій дозволяє:

1) розвивати та впроваджувати сучасні комп'ютерні технології в системі підготовки майбутніх учителів;

2) розвивати освітні і навчальні програми на базі комп'ютерних інформаційних технологій;

3) регулювати оптимальну кількість навчальних напрямів і спеціальностей, актуальних на ринку праці;

4) забезпечити кореляційні зв'язки між освітянами та роботодавцями, освітньою сферою і ринком праці.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки та практики роль мультимедійних технологій у навчанні визначається у розширенні уявлень про засоби навчання. Констатується поява новітнього технічного засобу навчання, використання апаратних та програмних засобів, що реалізують мультимедійну технологію. *Подальші* дослідження вбачаємо в розробці

мультимедійних презентацій до професійно-предметних дисциплін в освітній галузі “Технологічна освіта”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Осин А. Мультимедиа в образовании / А. Осин // Шкільна бібліотека плюс. – 2005. – №9. – С. 11–24.

2. Пінчук О. П. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технології зовнішніх ресурсів / О. П. Пінчук // Нові технології навчання. –2007. – №46. – С. 55-58.

3. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // зб.наук.пр. – Вип. 7 [ред. кол. : І.А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ – Вінниця : ТОВ фірма “Планер”, 2004. – 497 с.